

Sygn. akt XVII AmA 5/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia SO Dariusz Dąbrowski**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Jadwiga Skrzyńska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2021 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania **M. G. i A. G.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów**

o nadużywanie pozycji dominującej

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 30 września 2015 roku nr (...)

I. uchyla zaskarżoną decyzję;

II. stwierdza, że decyzja nie została wydana z rażącym naruszeniem prawa, ani bez podstawy prawnej w rozumieniu art. 479^{31a} k.p.c.;

III. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz M. G. kwotę 2667 zł (dwa tysiące sześćset sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz A. G. kwotę 2667 zł (dwa tysiące sześćset sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia SO Dariusz Dąbrowski

Sygn. akt **XVII AmA 5/21**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2015 r., Nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

I. na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 184) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887), uznał za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz określony w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nadużywanie przez wspólników spółki cywilnej G. M. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą G. M. USŁUGI (...) w R. i A. G. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą G. A. USŁUGI (...) w R. pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza

parafialnego Parafii (...) (...) w R., polegającej na nie udostępnianiu ww. kaplicy konkurentom ww. przedsiębiorców na rynku usług pogrzebowych, co przeciwdziałała ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na rynku świadczenia usług pogrzebowych w R. i nakazał jej zaniechanie.

II. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 184) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887) za naruszenie zakazu określonego w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5. ww. ustawy, w zakresie opisanym w punkcie I sentencji, nałożył kary pieniężne w następującej wysokości:

1. Na M. G. prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą G. M. USŁUGI (...) w R., karę pieniężną w wysokości 9 852,00 zł za zapłatę której odpowiada solidarnie z A. G. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą G. A. USŁUGI (...) w R.,

2. Na A. G. prowadzącego działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą G. A. USŁUGI (...) w R., karę pieniężną w wysokości 9 852,00 zł, za zapłatę której odpowiada solidarnie z M. G. prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą G. M. USŁUGI (...) w R..

III. na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 267), w zw. z art. 83 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosowanie do § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107, poz. 887) postanowił obciążyć:

1. M. G. prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą G. M. USŁUGI (...) w R., kosztami postępowania w sprawie nadużycia pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii (...) (...) w R. opisanego w punkcie I sentencji decyzji w kwocie 20,40 zł oraz zobowiązał ww. przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ww. kosztów postępowania w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, za zapłatę, której odpowiada solidarnie z A. G. prowadzącym działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą G. A. USŁUGI (...) w R..

2. A. G. prowadzącego działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą G. A. USŁUGI (...) w R., kosztami postępowania w sprawie nadużycia pozycji dominującej na lokalnym rynku zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii (...) (...) w R. opisanego w punkcie I sentencji decyzji w kwocie 20,40 zł oraz zobowiązał ww. przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ww. kosztów postępowania w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, za zapłatę, której odpowiada solidarnie z M. G. prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą G. M. USŁUGI (...) w R..

Strona powodowa zaskarżyła ww. decyzję w całości. Zaskarżonej decyzji zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 84 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 184) poprzez:

a. uznanie za wiarygodne oświadczeń przedsiębiorców pogrzebowych A. S. i W. B. o niewykonywaniu przez nich usług pogrzebowych na terenie R. z powodu niewyrażania przez skarżących zgody na udostępnienie im kaplicy cmentarnej podczas gdy brak jest jakiegokolwiek dokumentu z którego wynikałoby, że skarżący rzekomo nie wyrażali zgody na udostępnienie im kaplicy cmentarnej, zaś z ustaleń poczynionych przez organ w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji jednoznacznie wynika, że odbyło się spotkanie z udziałem skarżącej, W. B., D. D. (1) Biura (...) Izby (...) w W. oraz proboszcza Parafii (...) (...) w R. w celu ustalenia warunków odpłatnego udostępniania kaplicy cmentarnej, co świadczy o tym, że skarżący zgodzili się na odpłatne udostępnianie kaplicy cmentarnej i składali w tym celu oferty odpłatnego udostępniania kaplicy cmentarnej innym przedsiębiorcom pogrzebowym;

b. uznanie za wiarygodne oświadczeń przedsiębiorców pogrzebowych A. S. i W. B., że na terenie R. nie ma innych miejsc, z których byłoby możliwe wyprowadzenie zwłok na cmentarz po odprawieniu mszy świętej, podczas gdy ze znajdującego się w aktach sprawy oświadczenia Proboszcza Parafii pw. (...) z Klasztoru (...) przy ul. (...) w R. z dnia 20 sierpnia 2015 r. wynika, że żadna z firm pogrzebowych działających w R. i okolicy nie złożyła propozycji obsługi pogrzebów bezpośrednio z Parafii pw. (...) i brak jest jakichkolwiek przeciwwskazań do wyprowadzenia zmarłych parafian z Kościoła Parafialnego pw. (...) na cmentarz parafialny p.w. (...) w R., zaś z oświadczenia Proboszcza Parafii (...) z siedzibą przy ul. (...) w R. K. K. Ś. z dnia 20 sierpnia 2015 r. wynika, że brak jest obecnie po dokonaniu szeregu prac adaptacyjnych nieużytkowanej kotłowni jakichkolwiek przeszkód do wyprowadzania zmarłych parafian, a dotychczas parafianie nie zwracali się z prośbą o wykonanie ostatniej posługi;

c. wyprowadzenie z oświadczenia skarżącej złożonego w postępowaniu wyjaśniającym błędnego wniosku o nieudostępnianiu kaplicy cmentarnej innym przedsiębiorcom pogrzebowym lub osobom zlecającym innym przedsiębiorcom pogrzebowym usługi pogrzebowe podczas gdy skarżąca w swoim oświadczeniu chciała wyjaśnić, że nie udostępnia nieodpłatnie kaplicy cmentarnej, co znajduje potwierdzenie chociażby w fakcie odbycia przez skarżącą spotkania z udziałem W. B., D. D. (1) Biura (...) Izby (...) w W. oraz proboszcza Parafii (...) (...) w R. w celu ustalenia warunków odpłatnego udostępniania kaplicy cmentarnej oraz zaplanowania kolejnych spotkań w tym przedmiocie, które nie odbyły się z uwagi na nieobecność przedsiębiorców pogrzebowych A. S. i W. B. oraz znajduje potwierdzenie w fakcie wydania przez skarżących regulaminu odpłatnego korzystania z kaplicy cmentarnej;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonej decyzji mający istotny wpływ na jej treść polegający na przyjęciu, że nie były składane przez skarżących oferty odpłatnego udostępniania kaplicy cmentarnej innym przedsiębiorcom pogrzebowym i że skarżący nie wyrażali zgody na udostępnianie kaplicy cmentarnej działającym na terenie R. przedsiębiorcom pogrzebowym A. S. i W. B., podczas gdy skarżący składali powyższym (oraz innym) przedsiębiorcom pogrzebowym ustne oferty odpłatnego udostępniania im kaplicy cmentarnej, jednakże przedmiotowe oferty były przez powyższych dwóch przedsiębiorców pogrzebowych odrzucane, wobec czego zostało zorganizowane spotkanie w 2015 r. w Probostwie Parafii (...) (...) w R. z udziałem skarżącej, W. B., D. D. (1) Biura (...) Izby (...) w W. oraz proboszcza powyższej parafii w celu ustalenia warunków udostępniania kaplicy przycmentarnej, jednakże z powodu niestawiennictwa na przedmiotowym spotkaniu A. S. oraz niestawiennictwa na kolejnych planowanych dwóch spotkaniach W. B. i A. S. oferta skarżących nie została przez nich przyjęta, co doprowadziło do wydania przez skarżących regulaminu odpłatnego korzystania z kaplicy cmentarnej, a zatem powyższe działania skarżących świadczą o tym, że nie utrudniali oni ani nie zabraniali korzystania z kaplicy cmentarnej innym przedsiębiorcom pogrzebowym działającym na rynku lokalnym obejmującym R., a także konsumentom korzystającym z usług tych przedsiębiorców pogrzebowych.

Wobec powyższego strona powodowa wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości.

Pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania w całości i zasądzenie od Powodów na rzecz Pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z 18 marca 2019 r., wydanym w sprawie toczącej się pod sygn. akt XVII AmA 5/16 Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uchylił zaskarżoną decyzję w całości, zasądził na rzecz A. G. od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 1360 zł tytułem kosztów postępowania oraz zasądził na rzecz M. G. od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 1360 zł tytułem kosztów postępowania.

Na skutek apelacji strony pozwanej, wyrokiem z 27 sierpnia 2020 r., wydanym w sprawie toczącej się pod sygn. akt VII AGa 376/19 Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Apelacyjny polecił Sądowi Okręgowemu ustalenie czy powodowie na rynku właściwym zarządzania dostępem do kaplicy cmentarnej w R. mają pozycję dominującą i czy ją nadużyli, a także czy ich działanie wpłynęło na ograniczenie konkurencji na rynku usług pogrzebowych.

W piśmie z 15 marca 2021 r. pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko przedstawione w Decyzji oraz w toku postępowania pierwszoinstancyjnego oraz postępowania apelacyjnego, jednocześnie wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania zarówno przed Sądem I instancji, jak i przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Powodowie pismem z 17 marca 2021 r. podtrzymali dotychczasowe stanowisko w sprawie oraz wnieśli o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych.

Wyrokiem z 14 czerwca 2021 r. wydanym w sprawie o sygn. akt XVII AmA 5/21 Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił zaskarżoną decyzję, stwierdził, że decyzja nie została wydana z rażącym naruszeniem prawa, ani bez podstawy prawnej w rozumieniu art. 479^{31a} k.p.c., zasądził od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz M. G. kwotę 2667 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz zasądził od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz A. G. kwotę 2667 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

A. G. i M. G. prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą USŁUGI (...) A. G. i M. G. z siedzibą w R.. (okoliczność bezsporna)

Przedmiotem działalności spółki jest prowadzenie zakładu pogrzebowego. Ponadto spółka świadczy usługi pogrzebowe i usługi cmentarne oraz zarządza kaplicą cmentarną (jedynego) cmentarza na terenie R.. W zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej przeważającą działalność gospodarczą stanowią pogrzeby i działalność pokrewna.

Dowód: Umowa spółki cywilnej z 2 stycznia 1996 r., k. 111-113 akt adm.

M. G. rozpoczęła działalność gospodarczą 15 listopada 2004 r.

Dowód: Informacja z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej, k. 49 akt adm.

A. G. rozpoczął działalność gospodarczą 15 listopada 1990 r.

Dowód: Informacja z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej, k. 48 akt adm.

W R. znajduje się jeden cmentarz. Cmentarzem tym zarządza Parafia (...) (...) z siedzibą w R.. W 2002 r. R. (...) przekazała Parafii (...) (...) z siedzibą w R. około 2,5 ha terenu przylegającego do cmentarza na poszerzenie powierzchni cmentarza.

Dowód: Pismo z 26 czerwca 2014 r., k. 6-8 akt adm.,

Pismo z 26 marca 2014 r., k. 9 akt adm.,

Pismo z 25 lipca 2014 r., k. 21 akt adm.,

Pismo z 12 stycznia 2015 r., k. 35 akt adm.

W 2008 r. Parafia (...) (...) z siedzibą w R. wydzierżawiła z tego terenu, A. G. i M. G. nieruchomość niezabudowaną o powierzchni 0,1267 ha pod budowę kaplicy cmentarnej.

Dowód: Umowa zlecenia z 20 maja 2008 r., k. 17-20 akt adm.

Umowa o budowę i dzierżawę z 1 lipca 2008 r., k. 98- 101 akt adm.

W 2009 r. Starosta (...) w R. wydał A. G. i M. G. pozwolenie na budowę domu pogrzebowego na ww. działce. Starostwo Powiatowe w R. w uzasadnieniu decyzji wskazało, iż realizacja tego przedsięwzięcia jest zgodna z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta R.. Kaplica cmentarna – dom pogrzebowy oddano do użytku w 2010 r.

Dowód: Decyzja Nr (...) z 16 kwietnia 2009 r., k. 22-24 akt adm.

Pismo z 19 maja 2015 r., k. 44-47v akt adm.,

Pismo z 6 czerwca 2014 r., k. 96 akt adm.

Poza A. G. i M. G. usługi pogrzebowe na terenie R. oferują także przedsiębiorcy: A. S. i W. B..

A. S. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) Przedsiębiorstwo (...) i na terenie R. posiada filię przy ul. (...). (okoliczność bezsporna)

W. B. prowadzi działalność gospodarczą w R. przy ul. (...) pod nazwą Zakład (...) W. B.. (okoliczność bezsporna)

Przedsiębiorcy wskazali, iż od momentu otwarcia kaplicy cmentarnej nie wykonali oni usługi pogrzebowej na terenie R. ze względu na to, iż A. G. i M. G. nie wyrazili zgody na udostępnienie im kaplicy cmentarnej. Ponadto, na terenie R. nie ma innych miejsc, z których byłoby możliwe wyprowadzenie zwłok na cmentarz po odprawieniu mszy świętej. M. G., potwierdziła, że kaplica nie jest udostępniana innym przedsiębiorcom pogrzebowym lub osobom zlecającym innym przedsiębiorcom pogrzebowym usługi pogrzebowe bez wniesienia odpowiednich opłat.

Dowód: Pismo z 7 lipca 2018 r., k. 25 akt adm.

Pismo z 24 października 2014 r., k. 34 akt adm.

Pismo z 23 czerwca 2014 r., k. 5-6v akt adm.

Zeznania stron k. 86-87 akt sprawy

Stosownie do miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego miasta R. zatwierdzonego uchwałą NR (...) Rady Miejskiej w R. z dnia 30 marca 2000 r. nie przewiduje on możliwości wybudowania kolejnego domu pogrzebowego w pobliżu cmentarza.

Dowód: Pismo z 18 września 2014 r., k. 27-28 akt adm.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta R., k. 29-33 akt adm.

Poza ww. kaplicą, w szpitalu (...) w R. znajduje się kaplica szpitalna - miejsce odbierania zwłok osób zmarłych w szpitalu. Obiekt ten nie posiada elementów wyposażenia kaplicy, z wyjątkiem symbolu religijnego – krzyża, oraz nie spełnia wymogów domu pogrzebowego lub kostnicy w rozumieniu przepisów rozporządzenia w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków.

Dowód: Pismo z 8 lipca 2014 r., k. 15 akt adm.

Pismo z 7 lipca 2014 r., k. 25 akt adm.

W kościołach znajdujących się na terenie miasta, nie ma możliwości przechowywania zwłok osób zmarłych. (okoliczność bezsporna)

W 2014 r. na terenie cmentarza Parafialnego Parafii (...) (...) w R. miały miejsce 224 pochówki (pogrzeby) wśród nich 2 pochówki niekatolickie, z tego 213 pochówków (pogrzebów) wykonali A. G. i M. G..

Dowód: Pismo z 19 stycznia 2015 r., k. 36 akt adm.,

Pismo z 16 stycznia 2015 r., k. 37 akt adm.,

Pismo z 19 maja 2015 r., k. 44 akt adm.

Na spotkaniu zorganizowanym 11 czerwca 2015 r. w Probostwie Parafii (...) (...) w R. z udziałem M. G. W. B., D. D. (1) Biura (...) Izby (...) w W. oraz proboszcza ww. parafii w celu ustalenia warunków odpłatnego udostępniania kaplicy przycementarnej (domu pogrzebowego) nie doszło do porozumienia w tym zakresie. Kolejne, planowane spotkania nie doszły do skutku ze względu na nieobecność W. B..

Dowód: Pismo z 15 czerwca 2015 r., k. 80 akt adm.,

Pismo z 21 lipca 2015 r., k. 89 akt adm.

Zeznania świadków D. D. (2) (k. 76-77 akt sądowych), zeznania świadka G. B. (k. 77-78 akt sądowych), zeznania świadka B. K. (1) (k. 82-86 akt sądowych), zeznania powodów (k. 86-87 akt sądowych)

Przychód A. G. - współnika spółki cywilnej USŁUGI (...) A. G. i M. G. z siedzibą w R. za 2014 r. wyniósł (...) zł.

Przychód M. G. - współnika spółki cywilnej USŁUGI (...) A. G. i M. G. z siedzibą w R. za 2014 r. wyniósł (...) zł.

Dowód: Informacja o wysokości dochodu (straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej w roku podatkowym 2014 r., k. 52-57 akt adm., k. 58-64 akt adm., k. 71-74 akt adm., Informacja o odliczeniach od dochodu (przychodu) i od podatku w roku podatkowym 2014, k. 75-77 akt adm.

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o twierdzenia i oświadczenia stron oraz ww. dowody, których wiarygodność i moc dowodowa nie budziły zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd doszedł do przekonania, że skarżona decyzja powinna zostać uchylona.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Jednocześnie Prezes UOKiK wskazał, że przedsiębiorcy dopuścili się nadużywania pozycji dominującej poprzez przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji (art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało podstaw do przyjęcia za Prezesem Urzędu, że powodowie naruszyli wskazane przepisy, a tym samym istniała podstawa do ukarania ich karą pieniężną.

Niewątpliwie, co było poza sporem, M. G. i A. G. prowadzący w ramach spółki cywilnej działalność gospodarczą polegającą na prowadzeniu w miejscowości R. (...) kaplicy przycementarnej i mają zastosowanie wobec nich przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z powyżej wskazanymi przepisami warunkiem koniecznym naruszenia art. 9 ustawy o konkurencji i konsumentów jest posiadanie przez przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku właściwym. Aby więc zastosować powyższy przepis należy uprzednio wyznaczyć rynek właściwy. Organ jako rynek właściwy określił lokalny rynek

zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii (...) (...) w R.. Wobec przesądzenia prawidłowości ustalenia rynku właściwego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2020 roku, wszelkie zarzuty tego dotyczące należy uznać za nieprawidłowe.

Wobec powyższego, aby powodom można było postawić zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 i 2 pkt 4 ustawy, należy ustalić, czy posiadali oni na ustalonym rynku właściwym pozycję dominującą. Zgodnie z art. 4 pkt 10) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jako pozycję dominującą - rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku właściwym przekracza 40%. W skarżonej decyzji pozwany wskazał, że powodowie są na terenie R. jedynymi podmiotami zarządzającymi kaplicą cmentarza parafialnego Parafii (...) (...) w R., jedyne cmentarza w tym mieście. Kaplica ta spełnia wszelkie wymogi domu pogrzebowego oraz pomieszczenia do przechowywania zwłok przed wystawieniem. Zdaniem Prezesa Urzędu fakt ten przesądza o zajmowaniu przez powodów pozycji dominującej na rynku właściwym. Przytoczone ustalenia nie zostały zanegowane przez powodów, wobec czego Sąd przyjął, że rzeczywiście na ustalonym rynku właściwym – zarządzania dostępem do kaplicy cmentarza parafialnego Parafii (...) (...) w R. powodowie posiadają pozycję dominującą.

Wobec powyższego należało przejść do rozważań, czy powodowie nadużywali pozycji dominującej na ustalonym rynku właściwym. Zdaniem Prezesa UOKiK naruszenie to polegało na nie udostępnianiu kaplicy konkurentom na rynku usług pogrzebowym, co przeciwdziałało ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania lub rozwoju konkurencji. Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało, zdaniem Sądu, podstaw do przyjęcia powyższej tezy.

Prezes Urzędu przyjął, że powodowie odmawiali konkurentom korzystania z kaplicy przycmentarnej, co tworzyło barierę dla rozwoju konkurencji. Tymczasem przesłuchani w toku sprawy świadkowie wskazywali na inne okoliczności niż przyjęte przez Organ. Świadek D. D. (2) z (...) Izby (...) wskazał, że W. B. chciał korzystać nieodpłatnie z kaplicy wybudowanej przez powodów i oni na takie rozwiązanie się nie godzili (k. 77 akt sprawy). Świadek B. K. (2) – proboszcz parafii, na terenie której zlokalizowana jest kaplica wskazał, że przeprowadził spotkanie między powodami a innym przedsiębiorcą pogrzebowym – W. B., w czasie którego wyjaśniono, że istnieje regulamin domu pogrzebowego i jeżeli do tego regulaminu pan B. się dostosuje to będzie mógł z kaplicy i domu pogrzebowego skorzystać. Wydawało mu się, że przedsiębiorca zrozumiał te argumenty i sprawa jest załatwiona. Z zeznań świadka wynika także, że inni przedsiębiorcy dostosowują się do regulaminu i z kaplicy korzystają. (k. 85v-86 akt sprawy)

Dodać należy, że także słuchani w charakterze strony – M. G. i A. G. zeznali, że pan B. chciał korzystać z domu pogrzebowego i kaplicy w każdej chwili i bez żadnych reguł i odpłatności. Natomiast pan S. nigdy nie zgłosił zamiaru korzystania z kaplicy. (k. 86-87 akt sprawy). Sąd dał wiarę zeznaniom zarówno świadków, jak i stron, są one spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają, a pozwany nie przedstawił wiarygodnego dowodu, który mógłby podważyć wiarygodność zeznań. Fakt oświadczeń złożonych przez A. S. i W. B., według których powodowie odmówili im korzystania z domu pogrzebowego i kaplicy jest wiarygodny co do odmowy wobec W. B., zostało to potwierdzone przez powodów. Z tym, że powodowie jasno wskazali, że przyczyną odmowy było żądanie nieodpłatnego udostępnienia urządzeń przez pana B.. Natomiast brak jest jakiegokolwiek dowodu na to, że o udostępnienie domu pogrzebowego wystąpił A. S.. Tego faktu nie potwierdzili ani świadkowie, a powodowie jednoznacznie temu zaprzeczyli.

Mając powyższe na uwadze Sąd nie znalazł żadnych dowodów, aby powodom przypisać popełnienie deliktu opisanego w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Niewątpliwie wybudowali oni za zgodą Parafii (...) (...) w R. kaplicę i dom pogrzebowy na wydzierżawionym gruncie przy cmentarzu parafialnym. Brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że powinni oni bez pobierania opłat używać tych urządzeń innym przedsiębiorcom z branży pogrzebowej. W budowę zainwestowali swój kapitał i z przeprowadzonej inwestycji oczekiwali zysku. Należy przy tym zwrócić uwagę, że w decyzji brak jest jakichkolwiek ustaleń Prezesa UOKiK co do przyczyn i okoliczności nieudostępnienia kaplicy G. B. i A. S., który jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego o taką zgodę nawet się nie zwracał. Decyzja nie zawiera ani ustaleń co do tego czego wymienienie przedsiębiorcy domagali się od powodów, w jakim zakresie i na jakich warunkach. Mimo to, pozwany uznał, że powodowie

dopuszcili się nadużycia pozycji dominującej. Tymczasem postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd jednoznacznie wskazało, że przedsiębiorca B. domagał się dostępu do całego obiektu bez ograniczeń i odpłatności, a jak wyżej wskazano przedsiębiorca S. o taką zgodę nawet nie wystąpił. Żądanie darmowego użyczenia nie miało żadnego uzasadnienia, albowiem powodowie mieli prawo określić warunki udostępnienia obiektów oraz domagać się stosowanego wynagrodzenia. Działanie powodów w żadnej mierze nie nosi znamion naruszenia pozycji dominującej. Podkreślić przy tym należy, że jako dzierżawcy powodowie sami wnoszą opłaty na rzecz parafii – właściciela nieruchomości oraz ponoszą koszty utrzymania całego obiektu. Brak jest przy tym dowodu na kategoryczną i bezwzględną odmowę przedsiębiorcy B. możliwości korzystania z urządzeń, co podkreśla fakt prowadzonych w tym zakresie rozmów w obecności proboszcza parafii księdza B. K. (2), jak i członka Izby Gospodarczej – zrzeszającej przedsiębiorców z branży pogrzebowej – D. D. (3).

Pozwany w uzasadnieniu decyzji, jak i w wszystkich późniejszych pismach procesowych powołuje się na skargę W. B. i na tym opiera całą konstrukcję uzasadniającą uznanie działania powodów za delikt polegający na naruszeniu przez nich pozycji dominującej. Natomiast jak wyżej wskazano ani słowem pozwany nie odnosi się do tego, że przedsiębiorca B. nie zgadzał się na dokonywanie opłat za użycie urządzeń.

W świetle powyższych okoliczności brak było podstaw do uznania, że powodowie naruszyli zakaz określony w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a tym samym nie było podstaw do nałożenia na nich kary pieniężnej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 479^{31a} §3 k.p.c. uchylił zaskarżoną decyzję.

Uznając Prezesa UOKiK za przegrywającego sprawę stosownie do przepisu art. 98 k.p.c. zaliczono do niezbędnych kosztów procesu strony poniesione przez nią koszty sądowe w postaci opłaty od odwołania w wysokości 1000 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda za dotychczasowe postępowanie wraz z opłatą od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

SSO Dariusz Dąbrowski